

**SAMEN
WERKINGS
VERBAND**
PO Langstraat
Heusden Altena

JAARVERSLAG 2018

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag:

	<u>Pagina:</u>
Algemeen instellingsbeleid	3
Continuïteitsparagraaf	12
Verslag toezichthoudend orgaan	18
Kengetallen	20
Financieel beleid	24

Jaarrekening:

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	28
Balans per 31 december 2018	32
Staat van baten en lasten 2018	33
Kasstroomoverzicht 2018	34
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	35
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	38
Bestemming van het resultaat	41
Gebeurtenissen na balansdatum	42
Verbonden partijen	43
Verantwoording subsidies	44
WNT-Verantwoording 2018	45
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	48
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	49

Overige gegevens:

Statutaire bestemming van het resultaat	51
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	52

1. AANBIEDING

Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena (voortaan samenwerkingsverband PO LHA) biedt u hierbij het rapport inzake de jaarrekening over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 en het bestuursverslag over deze periode aan.

2. ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

2.1 Adresgegevens

Naam	Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena
Brinnummer	21629
Werkgeversnummer	n.v.t.
KvK	59133643
Bankrekeningnummer	NL41 RABO 0136159575
Postadres	Dodenauweg 2 5171 NG KAATSHEUVEL
Secretariaat	mevrouw Resi Leufkens secretariaat@samenwerkingsverbandlha.nl
Telefoon	0416-760770
Regio-omschrijving	Altena (regio Aalburg), Heusden, Loon op Zand en Waalwijk
Directeur/bestuurder	De heer J(os) van der Pluijm

2.2 Deelnemende Besturen

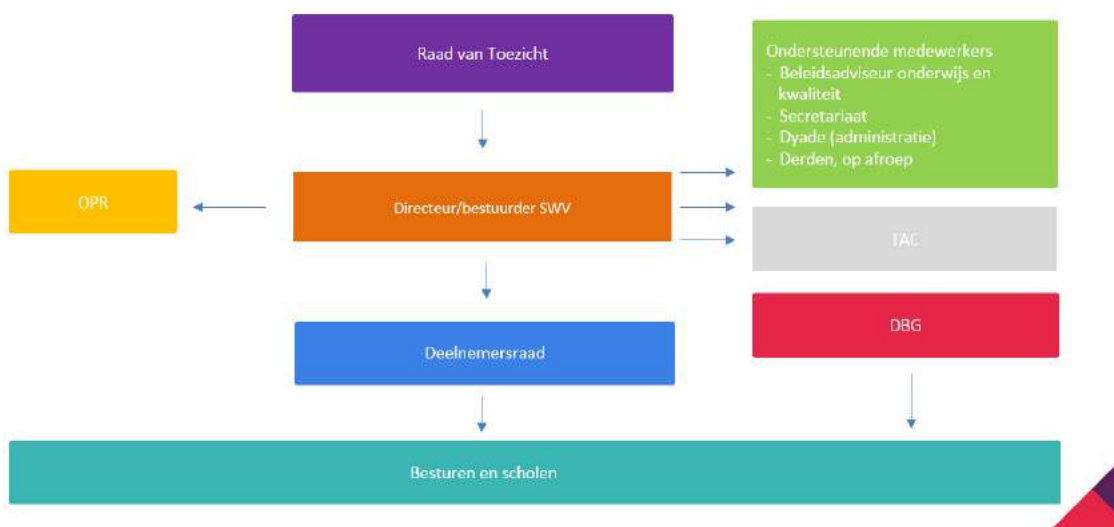
1. Vereniging Hervormd Christelijk Onderwijs Waspik
2. Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs te Sprang-Capelle en Kaatsheuvel
3. Stichting Katholiek en Protestant Christelijk Onderwijs Vught e.o. "Leijestroom"
4. Stichting Willem van Oranje
5. De Stroming (VPCO in het Land van Heusden en Altena)
6. Stichting Bravoo
7. Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena
8. Stichting Leerrijk!
9. Vereniging tot stichting en instandhouding van Scholen met de Bijbel op gereformeerde grondslag te Wijk en Aalburg
10. Stichting Scala
11. Stichting Biezonderwijs
12. Stichting Onderwijscentrum Leijpark
13. Stichting Mytyschool Gabriël
14. Stichting HUB Noord Brabant
15. Stichting Saltho Onderwijs
16. Vereniging tot stichting en instandhouding van Scholen met den Bijbel voor de gemeenten Capelle (N-B) en Vrijhoeve-Capelle (N-B)*
17. Vereniging van Protestants Christelijk Basisonderwijs te Sprang-Capelle*

* Deze besturen zijn per 1-1-2018 onderdeel geworden van Willem van Oranje Scholengroep.

2.3 Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting.

Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena is op 30 oktober 2013 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 59133643.

3. PASSEND ONDERWIJS

3.1 Visie op passend onderwijs

De kracht van het samenwerkingsverband PO LHA is het vertrouwen op de ontwikkelingskracht van iedere school en de verbinding van die krachten tussen de scholen. Het samenwerkingsverband gaat uit van de mogelijkheden van elk kind met zijn of haar unieke talenten. Alle kansen worden geboden om die te ontwikkelen. Het samenwerkingsverband draagt bij aan een optimale leeromgeving, waarbinnen elk kind wordt voorbereid op een volwaardige deelname aan de samenleving. Besturen, scholen, ouders, instellingen voor jeugdhulp en experts werken samen aan een passende onderwijsplek voor alle kinderen. Het samenwerkingsverband heeft daarbij een ondersteunende en faciliterende rol.

Dit betekent concreet voor alle betrokkenen dat:

- ieder kind kwalitatief passend onderwijs krijgt en, zo mogelijk, thuisnabij;
- ondersteuningsbehoeften van leerlingen centraal staan bij het denken, kijken, praten en handelen binnen de kaders van zelfstandigheid en functioneren in een groep;
- het samenwerkingsverband geen thuiszitters kent;

- de ondersteuningsprofielen van de scholen en de inrichting van het samenwerkingsverband in elkaars verlengde liggen;
- er naast kennisoverdracht aandacht is voor de persoonlijkheidsontwikkeling en zelfredzaamheid van leerlingen;
- de basisondersteuning van alle scholen van goede kwaliteit is;
- er een passende bovenschoolse ondersteuning is, wanneer er meer ondersteuning nodig is dan de school kan bieden;
- er een structureel samenhangende samenwerking is met en tussen partners vanuit jeugdhulp, speciaal onderwijs, voorschoolse voorzieningen, voortgezet onderwijs en gemeenten;
- de scholen hun zorgplicht waarmaken en indien zij geen passende onderwijsplek kunnen bieden aan een leerling, ervoor zorgen dat de leerling elders kan worden geplaatst.

3.2 Doelstelling

Het is de ambitie van het samenwerkingsverband PO LHA dat de ondersteuningsmogelijkheden in het regulier onderwijs worden uitgebreid en dat zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs krijgen. Om dit blijvend te kunnen realiseren is er voortdurende focus op een stevige basisondersteuning en worden er waar nodig speciale arrangementen ingericht. Verder wordt gestreefd naar een optimale positionering van het speciaal basisonderwijs waarmee instroom in het speciaal onderwijs beperkt wordt en expertisefuncties kunnen worden ingezet ten behoeve van het samenwerkingsverband. Het plan 'In Beweging' is hier een concrete invulling van. Tegelijkertijd bewaken de samenwerkende besturen de kwaliteit van alle werkzaamheden voor de leerlingen in het gebied en verhogen het niveau daarvan. Doelgericht en resultaatgericht werken zijn daarbij belangrijke sleutelwoorden. Daarbij biedt de netwerkstructuur van basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs, instellingen voor jeugdhulp en instellingen voor de voorschoolse periode de mogelijkheid om te komen tot een bundeling van samenhangende inzet.

4. ACTIVITEITEN

4.1 Algemeen

Per 1 augustus 2014 is passend onderwijs "ingevoerd". Vanaf die datum is de opdracht en financiering van het samenwerkingsverband ingegaan. Deze opdracht en de consequenties daarvan zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband dat per 1 augustus 2014 door het samenwerkingsverband in uitvoering is genomen. Na een onrustige start met de nodige wisselingen in koers en bemensing is sinds augustus 2015 het samenwerkingsverband in rustiger vaarwater terechtgekomen. Dit rustiger vaarwater heeft tot gevolg gehad dat het samenwerkingsverband in 2016 en 2017 de inhoud centraal heeft kunnen zetten. De basis is op orde. In het ondersteuningsplan 2018-2022 is de koers voor de komende jaren uitgewerkt. Er wordt verder gebouwd aan het delen van expertise, het versterken van de rol van de schoolbesturen, de ondersteuningsstructuur binnen scholen, tussen scholen en met andere organisaties.

Er is één klacht in 2018 binnengekomen. De klacht is uiteindelijk niet behandeld door de klachtencommissie. In een gesprek tussen swv en de moeder (samen met hun juridische adviseurs) is de klacht doorgesproken en opgelost. Op basis van signalen vanuit de scholen, besturen of via de TAC is regelmatig proactief gehandeld om door vroegtijdige interventies escalaties of klachten te voorkomen.

Uitgangspunten voor het bestuurlijk handelen en als zodanig opgenomen in het Toezichtkader (Handboek Governance Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Langstraat Heusden Altena), zijn:

- Wet Goed Onderwijs Goed Bestuur (1 aug 2010, inzake de scheiding tussen bestuur en toezicht);
- Code Goed Bestuur (PO Raad).

Natuurlijk zijn er altijd ontwikkelpunten, maar het onderlinge vertrouwen tussen scholen/besturen en samenwerkingsverband is een uitstekende basis om samen lastige situaties op en aan te pakken.

4.2 TAC (Toelaatbaarheid en Advies Commissie)

In de periode vanaf 1 januari 2018 tot 31 december 2018 heeft de TAC 113 arrangementsaanvragen behandeld. Hierbij ging het in totaal om een bedrag van € 461.224,50.

Verder zijn er in deze periode TLV's afgegeven voor speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. Hiervan zijn de totalen tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018 bekend. Het gaat hierbij om 65 TLV SO categorie I, 6 TLV SO categorie II en 7 TLV's SO categorie III. Verder zijn er 106 TLV's voor het speciaal basisonderwijs afgegeven.

Deze aantallen zijn hoger dan in het voorgaande jaar. Dat heeft niet alleen te maken met het aantal herindicaties, maar ook met een groei van verwijzing naar het speciaal onderwijs. Wel zien we minder afgiften van TLV's met bekostigingscategorie II en III.

In het TAC-jaarverslag voor het schooljaar 2017/18 (september 2018) wordt gedetailleerd ingegaan op de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkelingen van de adviezen, arrangementen en TLV's.

4.3 Raad van Toezicht

Deze raad bestaat uit vijf personen die onafhankelijk en integraal toezicht houden, dat wil zeggen dat zij erop toezien dat het samenwerkingsverband zijn maatschappelijke opdracht (het bieden van passend onderwijs) voldoende waarmaakt. De Raad van Toezicht kijkt 'van buiten naar binnen' en daarom is het van belang dat zij voldoende feeling heeft met de maatschappelijke omgeving en daaruit ook afkomstig is. Het gaat om onafhankelijke leden dat wil zeggen dat men niet gelijktijdig bestuurlijke verantwoordelijkheid mag dragen bij één van de aangesloten schoolbesturen en daar niet als werknemer in dienst mag zijn. De taken van de Raad van Toezicht hebben betrekking op het uitvoeren van integraal toezicht, het adviseren van de directeur-bestuurder, het benoemen van de accountant, het uitvoeren van de werkgeversrol ten aanzien van de directeur-bestuurder en het geven van goedkeuring aan de door de wet opgelegde documenten.

De Raad van Toezicht bestond in 2018 uit de volgende personen:

- o Andre Hengeveld

- Pieter Jansen
- Coen Vermeulen
- Peter Nouwens
- Loes Schalken

4.4 Deelnemersraad

Alle aangesloten schoolbesturen nemen plaats in de deelnemersraad van het samenwerkingsverband door het leveren van één afgevaardigde. Aan de afgevaardigden wordt de eis gesteld dat zij de functie van bestuur uitoefenen binnen hun schoolbestuur; dit kan zijn de functie van statutair bestuurder of gemandateerd bestuurder (algemeen directeur). De reden hiervoor is dat bestuursleden voldoende mandaat hebben om namens hun schoolbestuur een stem te kunnen uitbrengen. De deelnemersraad functioneert als een inspraakorgaan. Op de belangrijkste besluiten van het samenwerkingsverband PO LHA heeft de deelnemersraad een instemmingsrecht, zoals het toezichtkader, het ondersteuningsplan, het jaarplan en de begroting. Dit zorgt ervoor dat er een breed draagvlak ontstaat voor doelstelling en werkwijze van het samenwerkingsverband. De inbreng van de schoolbesturen in de deelnemersraad is van groot belang, omdat het immers de schoolbesturen zijn die zorgplicht uitvoeren. Zij zijn verantwoordelijk voor het leveren van passend onderwijs aan alle leerlingen.

In het kalenderjaar 2018 is de deelnemersraad vijf keer bijeengekomen. Tijdens die vergaderingen zijn o.m. onderstaande onderwerpen besproken:

- Algemeen
  - Verhuizing
  - Jaarplanning
- Financiën
  - Overdracht middelen SWV
  - Incidenteel budget en impulsbudget
  - Jaarverslag 2018
  - Meerjarenbegroting/begroting 2019
  - Kwartaalrapportages
- Ondersteuningsstructuur
  - Consequenties groei speciaal onderwijs
  - Expertnetwerk (Expedu)
  - Samenhang en versterking tussenvoorzieningen
  - Masterclasses, conferentie en netwerken
  - Actualisatie SOP
  - Rol en taak DBG-ers
  - Overgang PO-VO
  - Ambulante begeleiding
- Monitoring
  - Thuiszitters
  - Evaluatie TAC/Jaarverslag TAC

Naast deze vergaderingen zijn met alle schoolbesturen monitorgesprekken gevoerd. Tijdens deze gesprekken zijn de wederzijdse verwachtingen besproken, de inzet van de toegekende middelen, aantal TLV's en de school bestuurlijke koers en risico's. Hiervan zijn verslagen gemaakt en ook een samenvattend verslag met aanbevelingen.

4.5 Directeurenberaad

Het directeurenberaad ondersteunt de directeur-bestuurder bij de uitvoering van het ondersteuningsplan. Het directeurenberaad fungeert ook als klankbord voor de directeur-bestuurder, waar in de uitwerking van het ondersteuningsplan nadere afspraken met de scholen worden gemaakt. Tevens is het directeurenberaad ook de plek waar scholen van elkaar kunnen leren, waar collegiale consultatie plaatsvindt, etc.

Het directeurenberaad heeft de volgende taken:

- overleg over uitvoering ondersteuningsplan met de directeur-bestuurder;
- klankbordfunctie voor de directeur-bestuurder (advies);
- overlegplatform (onderlinge consultatie).

In het kalenderjaar 2018 is het directeurenberaad tweemaal bijeengekomen. Daarbij zijn o.a. de onderstaande onderwerpen aan de orde gekomen:

- Algemeen
  - Verhuizing
- Ondersteuningsstructuur
  - Masterclasses, conferentie en netwerken
  - Tussenvoorzieningen
  - Consequenties groei speciaal onderwijs
  - Overgang PO-VO
  - SOP
- Monitoring
  - Jaarverslag TAC
- Financiën
  - Impulsregeling
  - Overdracht middelen SWV
- Werkgroepen DBG-ers
- Jaarplan en begroting;
- Ambulante begeleiding

In 2018 zijn directeur-bestuurder en de beleidsmedewerker kwaliteit in het kader van "Het samenwerkingsverband komt naar u toe" aangeschoven bij de directie-overleggen van de verschillende schoolbesturen. Ook zijn er schoolbezoeken gehouden, al dan niet samen met de Raad van Toezicht. Juist om de verbinding tussen beleid van het schoolbestuur en de koers van het samenwerkingsverband te bespreken en te verkennen hoe dit versterkt kan worden.

4.6 IB-overleg (intern begeleiders):

In de periode 1 januari 2018 tot 31 december 2018 zijn de IB-ers tweemaal bijeengekomen. Daarbij zijn o.a. de onderstaande onderwerpen aan de orde geweest:

- Algemeen
  - Verhuizing
- Ondersteuningsstructuur
  - Conferentie, masterclasses en netwerken
  - OZAPP
  - Tussenvoorzieningen
  - SOP
- Monitoring
  - Jaarverslag TAC
  - Registratie thuiszitters/privacy
- Werkgroepen DBG-ers
- Ondersteuningsplan, jaarplan en begroting
- Ontwikkelingen Procedure LWOO en PrO en de functie van het Onderwijskundig Rapport

Ook zijn de directeur-bestuurder en beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit aangeschoven bij ib-bijeenkomsten van de verschillende schoolbesturen.

4.7 DBG-overleg (Deskundig Bevoegd Gezag):

In 2018 is de samenwerking met de DBG-ers versterkt. Het samenwerkingsverband bekostigt de DBG'ers voor bovenbestuurlijke taken. Zo zijn er werkgroepen ingericht op het gebied van de zorgstructuur, de sociale kaart en de stroomlijning van de informatiestroom. Daarnaast komen de DBG'ers zes keer per jaar bij elkaar voor afstemming, intervisie en overleg.

4.8 OPR (Ondersteuningsplanraad)

In het schooljaar 2018 is de OPR zes keer bij elkaar geweest. In het verlengde van het nieuwe ondersteuningsplan heeft de OPR samen met de bestuurder gewerkt aan het actualiseren van het medezeggenschapsreglement voor het samenwerkingsverband. In het nieuwe medezeggenschapsreglement worden onder andere de omvang, zittingsduur, taken, bevoegdheden en verplichtingen van de OPR geregeld. In de vergadering van januari 2019 is het nieuwe medezeggenschapsreglement vastgesteld.

Een belangrijke andere wijziging in het reglement is dat het aantal leden teruggebracht wordt van 24 naar 16. De OPR zal in de toekomst bestaan uit acht afgevaardigden vanuit het personeel en acht afgevaardigden vanuit de ouders. In de eerste ondersteuningsplanperiode is het lastig gebleken om met name ouderdeelnemers te krijgen voor de OPR. Een belangrijke reden hiervoor is dat ouders het idee hebben weinig toe te kunnen voegen aan de OPR. Het nieuwe reglement is om deze reden aangepast. In het nieuwe reglement is vastgelegd dat de verkiezing van ouders niet langer per bestuur/gemeente plaats zal vinden. In de verkiezingen die in februari/maart 2019 gehouden

worden, wordt aan ouders uit het hele samenwerkingsverband gevraagd zich verkiesbaar te stellen op basis van kennisprofielen. Op deze manier willen wij de interesse en bijdrage van ouders aan de OPR vergroten. In de OPR vergadering op 2 april 2019 zal de nieuwe OPR geïnstalleerd worden in aanwezigheid van de bestuurder en een afvaardiging van de Raad van Toezicht. De samenwerking met de bestuurder, de medewerkers van het samenwerkingsverband en de Raad van Toezicht wordt door de OPR als uitermate open en constructief ervaren.

4.9 Beleid inzake beheersing aanvragen uitkeringen na ontslag

Het beleid van het bestuur is erop gericht dat voorkomen wordt dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, zal het bestuur het betreffende personeelslid op een adequate en financieel verantwoorde manier ondersteunen in het vinden van een andere betrekking. Hierbij kan worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject, waarbij een nieuwe werkring buiten het onderwijs wordt gevonden. In 2018 is geen personeelslid ontslagen.

Continuïteitsparagraaf

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee willen we een beeld geven over de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
BAO	10.054	9.987	9.854	9.755	9.658
SBAO	255	261	250	247	245
Aantal leerlingen per 1 oktober	10.309	10.248	10.104	10.002	9.903
Aantal leerlingen SO	135	155	135	135	135
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Personeel primair proces	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ondersteunend personeel	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Totale personele bezetting	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Toelichting op de kengetallen

In de begroting is rekening gehouden met een krimp van het aantal leerlingen van 1,0% per jaar vanaf 1 oktober 2018. De beleidsadviseur onderwijs & kwaliteit is in dienst van het SWV PO LHA. De andere medewerkers zoals de directeur-bestuurder en de secretaresse zijn op projectbasis aangetrokken.

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021
Materiële vaste activa	3.953	3.209	2.459	1.709	959
Totaal vaste activa	3.953	3.209	2.459	1.709	959
Vorderingen	738.273	405.142	496.447	467.958	451.063
Liquide middelen	3.178.480	2.590.688	2.598.606	2.411.185	2.095.642
Totaal vlottende activa	3.916.753	2.995.830	3.095.053	2.879.143	2.546.705
Totaal activa	3.920.706	2.999.039	3.097.512	2.880.852	2.547.664

Passiva	Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021
Algemene reserve	2.571.558	2.683.375	2.741.787	2.529.238	2.201.141
Eigen vermogen	2.571.558	2.683.375	2.741.787	2.529.238	2.201.141
Voorzieningen	436	593	750	907	1.064
Kortlopende schulden	1.348.712	315.071	354.975	350.707	345.459
Totaal passiva	3.920.706	2.999.039	3.097.512	2.880.852	2.547.664

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Aantal leerlingen	10.309	10.248	10.104	10.002	9.903
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	6.401.230	6.626.023	5.957.364	5.615.495	5.412.757
Overige baten	18.306	668	-	-	-
Totaal baten	6.419.536	6.626.691	5.957.364	5.615.495	5.412.757
Lasten					
Personeelslasten	296.900	232.266	354.600	354.600	354.600
Afschrijvingen	744	744	750	750	750
Huisvestingslasten	9.339	12.289	15.000	15.000	15.000
Overige lasten	118.903	113.654	244.950	244.950	244.950
Doorbetalingen aan schoolbesturen	5.687.670	6.157.433	5.283.652	5.212.744	5.125.555
Totaal lasten	6.113.556	6.516.386	5.898.952	5.828.044	5.740.855
Saldo baten en lasten	305.980	110.305	58.412	-212.549	-328.097
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	559	1.512	-	-	-
Financiële lasten	-	-	-	-	-
Totaal financiële baten en lasten	559	1.512	-	-	-
Totaal resultaat	306.539	111.817	58.412	-212.549	-328.097

Toelichting op de staat van baten en lasten

Op basis van de prognose voor de leerlingenaantallen zijn de Rijksbijdrage OCenW begroot. Aangezien de prognose van krimp uitgaat voor de regio, dalen de baten. Daarnaast speelt mee dat er een negatieve verevening wordt toegepast. Deze bekostiging wordt in de komende jaren afgebouwd. Op basis van deze gegevens ontstaat de onderstaande gespecificeerde meerjarenbegroting.

MEERJARENBEGROTING KALENDERJAAR				
	filter jaren 2021			
	2018	2019	2020	2021
Baten				
lichte ondersteuning	1.718.869	1.705.116	1.688.065	1.671.185
zware ondersteuning	3.804.856	3.800.138	3.762.136	3.724.515
verevening zware ondersteuning	667.319	435.052	148.236	
grensverkeer SBAO in	0	0	0	0
overdrachtsverplichting van SBAO	0	0	0	0
regeling schoolmaatschappelijk werk	17.058	17.058	17.058	17.058
overige baten	0	0	0	0
gevoormerkte subsidies en bijdragen voor specifieke programma's in het ondersteuningsplan	0	0	0	0
Totale baten	6.208.102	5.957.364	5.615.499	5.412.757
Lasten				
afdracht SO, tekortaan, (via DUO)	1.467.768	1.483.736	1.483.736	1.483.736
afdracht SO, pekkatun, (tussentijdse groei SO), ondersteuningsbekostiging	135.602	115.697	115.697	115.697
afdracht SO, pekkatun, (tussentijdse groei SO), basisekspertise	51.372	44.176	44.176	44.176
grensverkeer SBAO uit	0	0	0	0
overdrachtsverplichting aan SBAO	306.611	312.848	309.478	306.236
Programma 1 Inzet ondersteuningsexpertise	0	0	0	0
Programma 2 Overdracht aan scholen voor SBAO	438.013	442.026	437.605	433.229
Programma 3 Ondersteuningsarrangementen	2.957.909	2.885.169	2.822.051	2.742.481
Programma 4 Ondersteuningsplan 2018-2022	2.500	0	0	0
Programma 5 Kwaliteitszorg	55.000	0	0	0
Programma 6 Network & Kennisdeling	93.500	93.500	93.500	93.500
Programma 7 Toelichtings- & adviescommissie	109.100	89.100	89.100	89.100
Programma 8 Plan 'in beweging'	75.000	75.000	75.000	75.000
Programma 9 Personeel & Organisatie	357.700	357.700	357.700	357.700
Totaal programma's	4.888.722	3.542.495	3.874.956	3.793.030
Totale lasten	6.950.075	5.898.952	5.828.044	5.740.855
Resultaat	158.028	58.412	-212.549	-328.097

Toelichting op de meerjarenbegroting

Voor de lasten wordt uitgegaan van een meerjarenbegroting met programma's. Per programma wordt hieronder een korte toelichting gegeven:

In het Jaarplan 2019 zijn de verschillende activiteiten voor 2019 beschreven. Deze activiteiten zijn geordend langs programmalijnen. Deze programmalijnen en activiteiten zijn vertaald in de begroting. Voor 2019 betreft het de volgende programmalijnen en activiteiten:

- Programma 1: Inzet ondersteuningsexpertise (deze programmalijn is in de meerjarenbegroting 2018-2022 ondergebracht bij programmalijn 3)
- Programma 2: Overdracht aan scholen voor speciaal basisonderwijs (Verbrede toelating SBAO)
- Programma 3: Ondersteuningsarrangementen
  - overdracht van ondersteuningsmiddelen ten behoeve van basiskwaliteit/basisondersteuning naar de basisscholen
  - budget voor toekenning van ondersteuningsarrangementen door de TAC
  - budget voor extra ondersteuning (inclusief AB)
  - leergemeenschappen
- Programma 4: Kwaliteitszorg
  - Uitvoeren PDCA-cyclus zoals beschreven in het kwaliteitshandboek
  - pilot bestuursaudits
  - doorvoeren wijzigingen monitoring en verantwoording

- Programma 5: Netwerk & kennisdeling
  - bijeenkomsten voor IB-ers, DBG-ers en directeuren binnen het swv
  - conferentie, de masterclasses en lerende netwerken op inhoud
  - Expedu (digitale expertnetwerk)
- Programma 6: TAC
  - werkzaamheden in verband met het adviseren, het toekennen van arrangementen en het verstrekken van toelaatbaarheidsverklaringen
  - Ontwikkelen en aanpassen Tommy
  - Poortwachtersfunctie aanvragen dyslexie
- Programma 7: 'In beweging'
  - activiteiten op basis van externe verkenning
  - de afstemming met de voorschool
  - de afstemming met het voortgezet onderwijs
  - afstemming met (jeugd)zorg en gemeenten
- Programma 8: Personeel & organisatie (alle te verwachten kosten voor de inrichting en organisatie van het swv opgenomen, inclusief de bovenbestuurlijke inzet van de DBG'ers)

Voor een nadere uitwerking van deze programmalijnen en activiteiten wordt verwezen naar het Jaarplan 2019.

Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Binnen het SWV PO Langstraat Heusden Altena wordt gewerkt op basis van Planning- en controlesysteem. De planning- en controlcyclus bestaat onder meer uit het jaarlijks opstellen van een meerjarenbegroting. Daarin komt tot uiting welke plannen ervoor de komende jaren zijn gemaakt. Vier keer per jaar worden er tussentijdse financiële cijfers opgesteld door het administratiekantoor. Deze bestaan uit een overzicht van de baten en lasten van de gecumuleerde periode. Deze worden in het zelfde overzicht vergeleken met de periode begroting. Verschillen worden geanalyseerd en besproken met het bestuur. Het is aan het bestuur om indien nodig maatregelen te treffen. In 2019 is wederom een meerjarenbegroting opgesteld om de risico's op de langere termijn ook in kaart te brengen.

Risicomanagement en de beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Voor het SWV PO Langstraat Heusden Altena vormen de leerlingprognoses samen met het deelname percentage SBAO en SO de voornaamste risico's. De toegekende middelen en budgetten vragen om een goede kwantitatieve en kwalitatieve monitoring door het SWV. Het SWV doet dit door het voeren van zogenaamde monitoringsgesprekken met de aangesloten schoolbesturen. Er wordt een streng systeem van budgettering gevoerd, waarbij de belangrijkste elementen de monitoring en bewaking van de uitgaven zijn. De monitoringssystemen worden vertaald naar de begroting van de verschillende jaren. Daarbij wordt financieel technisch uitgegaan van een rentabiliteit van maximaal 5% en de opbouw van het weerstandsvermogen van 10 á 15%. Dit houdt bij een omzet (totale baten) van € 6,2 miljoen in dat de hoogte van het eigen vermogen tussen de € 620.000 en € 930.000 dient te liggen. De risico's van het SWV PO LHA zijn dusdanig gering dat er geen noodzaak is voor het treffen

van passende maatregelen. Er is een bedrag van € 500.000 bestemd voor mogelijke risico's. wanneer een risico zich voordoet, kan dit het eerste jaar worden opgevangen uit het bedrag van € 500.000. Voor de volgende jaren zal vervolgens het risico worden verwerkt in de begroting. In echt afgelopen boekjaar zijn er geen risico's of onzekerheden geweest met een belangrijke impact op het samenwerkingsverband.

Ondertekening namens het bestuur

J. van der Pluijm
Directeur-bestuurder

Verslag Toezichthoudend orgaan

Het jaar 2018 is voor de organisatie een jaar geweest waarin in relatieve rust door gebouwd is aan een solide organisatie. Bestuurder Jos van der Pluim heeft het proces van bestuurlijk overleg met de schoolbesturen verder geleid naar een situatie die gekenmerkt kan worden als een organisatie waarin de deelnemers zich herkennen en tevreden zijn over het functioneren van het samenwerkingsverband. Er wordt over onderwerpen constructief gesproken. De monitorgesprekken die de bestuurder voert met de schoolbesturen zijn daar een bewijs van. De terugkoppeling hieromtrent in de RvT is een logisch instrument voor de RvT om te constateren hoe een en ander verloopt.

De schoolondersteuningsplannen (SOP's) zijn in het najaar ingevuld en de bestuurder heeft de RvT ook in dit proces meegenomen. Ook bij het proces van de verkenning van de ondersteuningsstructuur c.q. het al dan niet realiseren van nevenvestigingen van het SO is de RvT door de bestuurder met regelmaat gekend. Voor het komend jaar wil de RvT dit thema met regelmaat op de agenda hebben gelet op het belang voor leerlingen, ouders en betrokken medewerkers.

Onderwerpen waar nadere invulling nog meer gestalte hoort te krijgen zoals de verantwoording door schoolbesturen van de inspanningen voor en besteding van de Passend Onderwijsgelden, krijgen met regelmaat aandacht op de agenda van de RvT. Het is duidelijk dat binnen het SWV hierover wordt overlegd en vooruitgang wordt geboekt. Voor dit onderwerp is een werkgroep vanuit de schoolbesturen actief en resultaten worden in 2019 verwacht.

De wijze waarop de TAC inmiddels op gedegen wijze haar rol speelt en blijkt een toegevoegde waarde te leveren, is overduidelijk en de RvT is de betrokkenen dank verschuldigd, in het bijzonder Daniëlle Kloosterman. Haar rol binnen het samenwerkingsverband is een belangrijke ondersteuning voor de bestuurder. Het TAC-proces inclusief de bijbehorende cijfers, worden met regelmaat in de RvT aan de orde gesteld.

Het Treasurystatuut is eind 2018 geactualiseerd en de RvT volgt de in het statuut genoemde rapportages. In het bijzonder is aandacht besteed aan het weerstandsvermogen van het Samenwerkingsverband, waarbij vastgesteld is dat dit een goede buffer voor de komende jaren vormt. Bovendien voldoet het ruim aan de geldende norm.

Medio 2018 is door de RvT deelgenomen aan de landelijke dag van de VTOI.

Ook is in april 2018 wederom een schoolbezoek gebracht, ditmaal aan De Hoeksteen in Wijk en Aalburg en is aangesloten bij de jaarlijkse conferentie op de vaste locatie, RKC-stadion in Waalwijk.

Met de op dat moment in functie zijnde voorzitter van de Deelnemersraad is gesproken over de onderwerpen en frequentie waarmee het overleg tussen RvT en DR zou moeten verlopen. Afgesproken is dat een formeel overleg plaats vindt zodra daar de onderwerpen voor zijn. Daarnaast heeft de RvT met de bestuurder afgesproken dat er momenten gezocht worden om met (een afvaardiging van) de DR ook zonder een formele agenda overleg te hebben, zogeheten “benen op tafel”-overleg.

Met de OPR is in het afgelopen jaar onder meer gesproken over de rol en inbreng van de ouders en over een mogelijke wijziging in de samenstelling van de OPR. De bijeenkomsten met de OPR ervaart de Raad van Toezicht als zeer leerzaam omdat de praktische kant van passend onderwijs aan bod komt.

Met de gemeente Waalwijk is in een RvT –vergadering gesproken over de raakvlakken tussen het SWV en de gemeente-aanpak.

De verhuizing van het bureau van Waalwijk naar Loon op Zand is eind december gerealiseerd en de RvT ziet uit naar een prettige voortzetting van de RvT-vergaderingen in de nieuwe locatie.

Voor 2019 verwacht de RvT, gelet op de onder handen zijnde thema’s, dat er wederom stappen gezet gaan worden die aantonen dat in ons gebied voor leerlingen, ouders en andere betrokkenen hard gewerkt blijft worden aan het verder realiseren van Passend Onderwijs.

KENGETALLEN

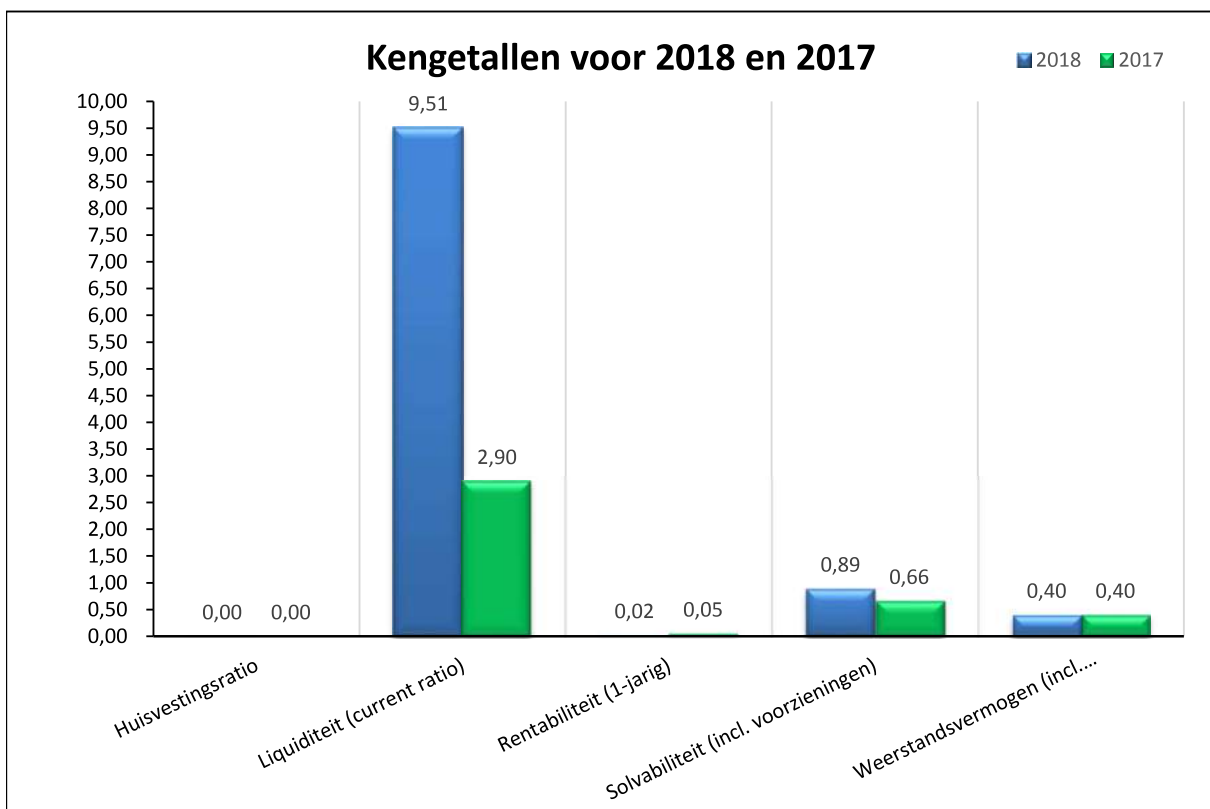
In onderstaande tabel zijn meerdere kengetallen opgenomen. Als er een signaleringswaarde is vastgesteld door de onderwijsinspectie dan staat deze vermeld. Indien bepaalde kengetallen erg afwijken ten opzichte van de signaleringswaarde, kan dit aanleiding zijn tot verder onderzoek naar een financieel risico door de onderwijsinspectie.

Een signaleringswaarde is echter geen norm voor de onderwijsinspectie.

Kengetal	2018	2017	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,00	0,00	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	9,51	2,90	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	0,02	0,05	lager dan -0,10
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,89	0,66	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	0,40	0,40	kleiner dan 0,05

* mva: materiële vaste activa

Bovenstaande kengetallen zijn hieronder grafisch weergegeven.

De enorme stijging van de current ratio is toegelicht bij het onderdeel financieel beleid.

Hierna vindt u de omschrijving en definitie per kengetal inclusief berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

- **Definitie:** Som van de huisvestingslasten gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	12.289		9.339	
Som van de huisvestingslasten		<u>12.289</u>		<u>9.339</u>
- Totale lasten	6.516.386		6.113.556	
Som totale lasten		<u>6.516.386</u>		<u>6.113.556</u>
Kengetal:		0,00		0,00

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2018 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de huisvestingsratio gelijk gebleven.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

- **Definitie:** De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	2.590.688		3.178.480	
- Vorderingen	405.142		738.273	
Vlottende activa		<u>2.995.830</u>		<u>3.916.753</u>
Kortlopende schulden		<u>315.071</u>		<u>1.348.712</u>
Kengetal:		9,51		2,90

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 9,51 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit de posten benoemd in de toelichting op de balans onder 2.4 Kortlopende schulden.

De stichting heeft op 31 december 2018 de beschikking over € 2.590.688 aan liquide middelen en daarnaast € 405.142 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 315.071.

De liquiditeit is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de liquiditeitspositie gestegen.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

- **Definitie:** Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Resultaat		111.817		306.539
- Totaal baten	6.626.691		6.419.536	
- Financiële baten	1.512		559	
Som totaal baten inclusief financiële baten		6.628.203		6.420.095
Kengetal 1-jarig:		0,02		0,05

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan -0,10.

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De stichting heeft met de totale baten, te weten € 6.628.203, een resultaat behaald van € 111.817. Dit houdt in dat 0,02 deel van de baten wordt omgezet in het uiteindelijke resultaat, ofwel van elke euro die wordt ontvangen, wordt € 0,02 behouden en wordt € 0,98 besteed.

De rentabiliteit is voor 2018 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

- **Definitie inclusief voorzieningen:** Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	2.683.375		2.571.558	
- Voorzieningen	593		436	
Som eigen vermogen en voorzieningen		2.683.968		2.571.994
Totaal vermogen		2.999.039		3.920.706
Kengetal:		0,89		0,66

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 89% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 11% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de solvabiliteitspositie gestegen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

- Definitie inclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		<u>2.683.375</u>		<u>2.571.558</u>
- Totaal baten	6.626.691		6.419.536	
- Financiële baten	1.512		559	
Som totaal baten inclusief financiële baten		<u>6.628.203</u>		<u>6.420.095</u>
Kengetal:		0,40		0,40

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorzien gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is het weerstandsvermogen gelijk gebleven.

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2018 in vergelijking met 31 december 2017. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	3.209	3.953	Eigen vermogen	2.683.375	2.571.558
Vorderingen	405.142	738.273	Voorzieningen	593	436
Liquide middelen	2.590.688	3.178.480	Kortlopende schulden	315.071	1.348.712
Totaal activa	2.999.039	3.920.706	Totaal passiva	2.999.039	3.920.706

- Toelichting op de activa zijde van de balans:

Materiële vaste activa

Deze post is gedaald met de afschrijvingslasten 2018.

Vorderingen

Door de lager afgegeven beschikkingen voor doorbetalingen aan de schoolbesturen is de post vooruitbetaalde kosten binnen de vorderingen aanzienlijk lager ten opzichte van eind 2017 en heeft een groot effect op de current ratio.

Liquide middelen

De liquide middelen betreft de tegoeden op de rekening-courant en spaarrekeningen bij de Rabobank. De daling heeft een groot effect op de current ratio.

- Toelichting op de passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is toegenomen met het positieve resultaat.

Voorzieningen

Door de dotatie 2018 is deze post toegenomen.

Kortlopende schulden

Door de lager afgegeven beschikkingen voor doorbetalingen aan de schoolbesturen is het crediteurensaldo eind 2018 aanzienlijk lager ten opzichte van eind 2017 en heeft een groot effect op de current ratio.

Analyse resultaat

De begroting van 2018 liet een positief resultaat zien van € 158.027. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat in boekjaar 2018 van € 111.817: een verschil van € 46.210 met de begroting. Het positief resultaat over het boekjaar 2017 bedroeg € 306.539.

Analyse realisatie 2018 versus realisatie 2017 en realisatie 2018 versus begroting 2018

Onderstaand is de staat van baten en lasten voor het kalenderjaar 2018 opgenomen. De gerealiseerde staat van baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2018 en de gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2017.

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Vershil	Realisatie 2017	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	6.626.023	6.208.102	417.921	6.401.230	224.793
Overige baten	668	-	668	18.306	-17.638
Totaal baten	6.626.691	6.208.102	418.589	6.419.536	207.155
Lasten					
Personele lasten	232.266	354.600	-122.334	296.900	-64.634
Afschrijvingen	744	4.000	-3.256	744	-
Huisvestingslasten	12.289	15.000	-2.711	9.339	2.950
Overige lasten	113.654	319.200	-205.546	118.903	-5.249
Doorbetalingen aan schoolbesturen	6.157.433	5.357.275	800.158	5.687.670	469.763
Totaal lasten	6.516.386	6.050.075	466.311	6.113.556	402.830
Saldo baten en lasten	110.305	158.027	-47.722	305.980	-195.675
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	1.512	-	1.512	559	953
Totaal financiële baten en lasten	1.512	-	1.512	559	953
Totaal resultaat	111.817	158.027	-46.210	306.539	-194.722

- Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2017 gedaald met € 194.722. De belangrijkste oorzaken van deze daling zijn:

Rijksbijdragen OCenW

Door herziening van de tarieven zijn de Rijksbijdragen € 224.793 hoger.

Overige baten

In 2018 is € 17.638 minder aan baten rebound ontvangen. De overige baten € 668 betreft in zijn geheel premiedifferentiatie.

Personele lasten

De daling in de personele lasten vloeit hoofdzakelijk voort uit minder kosten uitbestedingen € 68.592.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn € 2.950 hoger door de verhuizing.

Overige lasten

Per saldo zijn de overige lasten gedaald met € 5.249 door met name een stijging van administratie en beheerlasten € 14.148 en een daling van leer- en hulpmiddelen € 20.100.

Doorbetalingen aan schoolbesturen

In 2018 zijn er meer en extra middelen uitbetaald waardoor de doorbetalingen aan schoolbesturen € 469.763 hoger is dan in 2017.

Financiële baten

De rentebaten zijn € 953 hoger, hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

Totaal resultaat

Het gerealiseerde resultaat 2018 wijkt af van het begrote resultaat over 2018. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

De Rijksbijdragen zijn door de tariefverhoging € 417.921 hoger dan begroot. Er is hoofdzakelijk minder tijd inhuur nodig geweest bij derden, waardoor de personele lasten € 122.334 lager zijn dan begroot. Doordat voor administratie en beheerlasten, leer- en hulpmiddelen en overige de gerealiseerde lasten in 2018 ruim binnen de begroting blijven zijn de overige lasten € 205.546 lager dan begroot. De doorbetalingen aan schoolbesturen overschrijden de begroting met € 800.158 waarvan € 711.883 doorbetaling op basis van 1 februari en € 88.275 verplichte afdrachten uit te voeren door OCW.

Investerings en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan. Het beleid is als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaatsvindt een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen wordt aangebracht.

Treasuryverslag

De stichting hanteert een eigen treasurystatuut, vastgesteld door de Raad van Toezicht op 15 februari 2017. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar.

Alle rekeningen-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de Rabobank.

JAAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Meubilair	240	5%	500
ICT	60	20%	500
Digibord	96	12,50%	500

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2018 wordt bepaald. De berekening is als volgt:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) -/- Inflatie (bron: CBS).

Voor 2018 wordt er gerekend met een rekenrente van -0,10%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 2,10% is.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserve die door het bestuur is bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de cao PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2018 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2018 97,00%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

En vergelijkende cijfers 2017. - na verwerking resultaatbestemming -

		<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa		3.209		3.953
	<i>Totaal vaste activa</i>		<u>3.209</u>		<u>3.953</u>
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen		405.142		738.273
1.2.4	Liquide middelen		2.590.688		3.178.480
	<i>Totaal vlottende activa</i>		<u>2.995.830</u>		<u>3.916.753</u>
	TOTAAL ACTIVA		<u>2.999.039</u>		<u>3.920.706</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen		2.683.375		2.571.558
2.2	Voorzieningen		593		436
2.4	Kortlopende schulden		315.071		1.348.712
			<u>2.999.039</u>		<u>3.920.706</u>
	TOTAAL PASSIVA		<u>2.999.039</u>		<u>3.920.706</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018
En vergelijkende cijfers 2017

	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	6.626.023		6.208.102		6.401.230	
3.5 Overige baten	668		-		18.306	
<i>Totaal baten</i>		<u>6.626.691</u>		<u>6.208.102</u>		<u>6.419.536</u>
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	232.266		354.600		296.900	
4.2 Afschrijvingen	744		4.000		744	
4.3 Huisvestingslasten	12.289		15.000		9.339	
4.4 Overige lasten	113.654		319.200		118.903	
4.5 Doorbetalingen aan schoolbesturen	6.157.433		5.357.275		5.687.670	
<i>Totaal lasten</i>		<u>6.516.386</u>		<u>6.050.075</u>		<u>6.113.556</u>
<i>Saldo baten en lasten</i>		<u>110.305</u>		<u>158.027</u>		<u>305.980</u>
6 Financiële baten en lasten						
6.1 Financiële baten	1.512		-		559	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<u>1.512</u>		<u>-</u>		<u>559</u>
Totaal resultaat		<u><u>111.817</u></u>		<u><u>158.027</u></u>		<u><u>306.539</u></u>

Bestemming van het resultaat

De bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

KASSTROOMOVERZICHT 2018
 En vergelijkende cijfers 2017

Ref.	2018		2017		
	€	€	€	€	
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering (saldo baten en lasten)		110.305		305.980	
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
- Afschrijvingen	4.2	744		744	
- Mutaties voorzieningen	2.2	157		114	
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat		901		858	
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
- Vorderingen	1.2.2/-/1.2.2.14	332.683		-716.534	
- Kortlopende schulden	2.4/-/2.4.18	-1.033.641		938.203	
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal		-700.958		221.669	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-589.752		528.507	
Ontvangen interest	6.1.1/-/1.2.2.14	1.960		559	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-587.792		529.066	
Mutatie liquide middelen	1.2.4	-587.792		529.066	
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2018		2017	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		3.178.480		2.649.414	
Mutatie boekjaar liquide middelen		-587.792		529.066	
Stand liquide middelen per 31-12		2.590.688		3.178.480	

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa

1.1.2.3 Inventaris en apparatuur   **Totaal materiële vaste activa**

	€	€
Stand per 01-01-2018		
Verrijgings- of vervaardigingsprijs	5.579	5.579
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	1.626	1.626
Materiële vaste activa per 01-01-2018	3.953	3.953
Verloop gedurende 2018		
Afschrijvingen	744	744
Mutatie gedurende 2018	744-	744-
Stand per 31-12-2018		
Verrijgings- of vervaardigingsprijs	5.579	5.579
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	2.370	2.370
Materiële vaste activa per 31-12-2018	3.209	3.209

Inventaris en apparatuur

Het betreft kantoormeubilair, computer, laptop en digibord.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
1.2.2.10 Overige vorderingen	1.937		6.620	
<i>Subtotaal vorderingen</i>		1.937		6.620
1.2.2.12 Vooruitbetaalde kosten	403.094		731.094	
1.2.2.14 Te ontvangen interest	111		559	
<i>Overlopende activa</i>		403.205		731.653
Totaal Vorderingen		405.142		738.273

De onder 1.2.2 overige vorderingen en te ontvangen interest hebben een looptijd korter dan een jaar en de vooruitbetaalde kosten hebben een looptijd van nagenoeg geheel 1 jaar.

Overige vorderingen

Dit betreft de rekening courant met SWV VO De Langstraat.

Vooruitbetaalde kosten

Dit betreft het deel 2019 van de doorbetaling middelen 2018/2019 in december 2018.

Te ontvangen interest

Betreft de rente over 2018 welke begin 2019 is bijgeschreven.

1.2.4 Liquide middelen	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	2.590.688		3.178.480	
Totaal liquide middelen		2.590.688		3.178.480

Dit betreft de tegoeden op de rekening courant en spaarrekeningen bij de Rabobank. Deze tegoeden zijn direct opeisbaar.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
	€	€	€	€
2.1.1 Eigen vermogen				
2.1.1.1 Algemene reserve	2.571.558	111.817	-	2.683.375
Totaal Eigen vermogen	2.571.558	111.817	-	2.683.375

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01-2018	Dotatie 2018	Onttrek-king 2018	Vrijval 2018	Mutatie	Stand per 31-12-2018	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4 Voorziening jubilea	436	157	-	-	-	593	-	-	593
Totaal personele voorzieningen	436	157	-	-	-	593	-	-	593

Voorziening jubilea

Dit jaar is met hetzelfde vertrekans percentage rekening gehouden als dat van vorig jaar.

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
2.4.8 Crediteuren	296.616		1.193.809	
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.814		3.521	
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	806		729	
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		301.236		1.198.059
2.4.17 Vakantiegeld	2.360		2.246	
2.4.19 Overige overlopende passiva	11.475		148.407	
<i>Overlopende passiva</i>		13.835		150.653
Totaal Kortlopende schulden		315.071		1.348.712

Crediteuren

Door de lager afgegeven beschikkingen voor doorbetalingen aan de schoolbesturen is het crediteurensaldo eind 2018 aanzienlijk lager ten opzichte van eind 2017.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Dit betreft de premies over december 2018 die in januari 2019 zijn afgedragen.

Schulden terzake van pensioenen

Dit betreft de premies over december 2018 die in januari 2019 zijn afgedragen.

Vakantiegeld

Het betreft opgebouwd vakantiegeld over de periode juni tot en met december 2018 welke in mei 2019 wordt uitbetaald.

Overige overlopende passiva

Dit betreft kosten 2018 die in 2019 worden betaald.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Batens

3.1 Rijksbijdragen	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
3.1.1 Rijksbijdragen						
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	6.604.639		6.191.044		6.382.538	
Totaal Rijksbijdrage		6.604.639		6.191.044		6.382.538
3.1.2 Overige subsidies						
3.1.2.1 Overige subsidies OCW	21.384		17.058		18.692	
Totaal Rijksbijdragen		21.384		17.058		18.692
Totaal Rijksbijdragen		6.626.023		6.208.102		6.401.230

3.5 Overige baten	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
3.5.10 Overige	668		-		18.306	
Totaal overige baten		668		-		18.306

Overige

Dit betreft in zijn geheel premiedifferentiatie (2017: geheel grensverkeer).

4 Lasten

4.1 Personeelslasten	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1 Lonen en salarissen	51.881		-		49.850	
4.1.1.2 Sociale lasten	7.487		-		6.881	
4.1.1.3 Premies Participatiefonds	2.445		-		1.790	
4.1.1.4 Premies Vervangingsfonds	2.725		-		2.227	
4.1.1.5 Pensioenpremies	7.153		-		6.492	
Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		71.691		-		67.240
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	157		-		114	
4.1.2.3 Overige	160.418		354.600		229.546	
Totaal overige personele lasten		160.575		354.600		229.660
Totaal personele lasten		232.266		354.600		296.900

Overige

Onder de post overige personeelslasten is een bedrag van € 160.418 verantwoord voor kosten uitbestedingen derden. (2017: € 229.010)

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 1 in 2018 (2017: 1). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Bestuur / Management	-	-
Personeel primair proces	-	-
Ondersteunend personeel	1	1
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>1</u>	<u>1</u>

4.2 Afschrijvingen

	<u>2018</u>		<u>Begroot 2018</u>		<u>2017</u>	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa		744		4.000		744
Totaal afschrijvingen		<u>744</u>		<u>4.000</u>		<u>744</u>

4.3 Huisvestingslasten

	<u>2018</u>		<u>Begroot 2018</u>		<u>2017</u>	
	€	€	€	€	€	€
4.3.1 Huur		12.289		15.000		9.339
Totaal huisvestingslasten		<u>12.289</u>		<u>15.000</u>		<u>9.339</u>

4.4 Overige lasten

	<u>2018</u>		<u>Begroot 2018</u>		<u>2017</u>	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1 Administratie en beheerlasten		93.610		253.700		79.462
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen		11.426		37.500		31.526
4.4.5 Overige		8.618		28.000		7.915
Totaal overige lasten		<u>113.654</u>		<u>319.200</u>		<u>118.903</u>

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantsshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	<u>2018</u>		<u>Begroot 2018</u>		<u>2017</u>	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1 Controle van de jaarrekening		10.274		6.500		10.128
4.4.1.1.2 Andere controlewerkzaamheden		-		-		-
4.4.1.1.3 Fiscale advisering		-		-		-
4.4.1.1.4 Andere niet-controlediensten		-		-		-
		<u>10.274</u>		<u>6.500</u>		<u>10.128</u>

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidig en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountantsshonoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

4.5	Doorbetalingen aan schoolbesturen	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.5.1	Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW						
4.5.1.1	Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW voor (v)so	1.556.043		1.467.768		1.477.112	
	Totaal Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW		1.556.043		1.467.768		1.477.112
4.5.2	Doorbetaling op basis van 1 februari						
4.5.2.1	Doorbetaling op basis van 1 februari (v)so	195.406		186.974		150.703	
4.5.2.2	Doorbetaling op basis van 1 februari sbo	325.589		306.611		302.608	
	Totaal Doorbetaling op basis van 1 februari		520.995		493.585		453.311
4.5.3	Overige doorbetalingen van rijksbijdragen aan schoolbesturen		4.080.395		3.395.922		3.757.247
	Totaal Doorbetalingen aan schoolbesturen		6.157.433		5.357.275		5.687.670
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten						
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.512		-		559	
	Totaal financiële baten		1.512		-		559

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		Resultaat 2018	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)		111.817
	Totaal resultaat		111.817

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm		Code activi- teiten
	2018	Statutaire zetel	
Vereniging Hervormd Christelijk Onderwijs Waspik	Vereniging	Waalwijk	1
Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs te Sprang-Capelle en Kaatsheuvel	Vereniging	Sprang-Capelle	1
Stichting Katholiek en Protestant Christelijk Onderwijs Vught e.o. "Leijestroom"	Stichting	Vught	1
Stichting Willem van Oranje	Stichting	Waalwijk	1
De Stroming (VPCO in het Land van Heusden en Altena)	Vereniging	Werkendam	1
Stichting Bravo	Stichting	Waalwijk	1
Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena	Stichting	Werkendam	1
Stichting Leerrijk!	Stichting	Waalwijk	1
Vereniging tot stichting en instandhouding van Scholen met de Bijbel op gereformeerde grondslag te Wijk en Aalburg	Vereniging	Aalburg	1
Stichting Scala	Stichting	Heusden	1
Vereniging tot stichting en instandhouding van Scholen met den Bijbel voor de gemeenten Capelle (N-B) en Vrijhoeve-	Vereniging	Capelle	1
Vereniging van Protestants Christelijk Basisonderwijs te Sprang-Capelle	Vereniging	Sprang-Capelle	1
Stichting Biezonderwijs	Stichting	Tilburg	1
Stichting OC Leijpark	Stichting	Tilburg	1
Stichting Mytyschool Gabriël	Stichting	s-Hertogenbosch	1
Stichting HUB	Stichting	s-Hertogenbosch	1

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

Niet van toepassing, er zijn geen subsidies die toegelicht dienen te worden.

WNT-VERANTWOORDING 2018

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De Stichting Samenwerkingsverband PO LHA is een samenwerkingsverband. Voor onderwijs gerelateerde instellingen geldt geen indeling in een bezoldigingsklasse en geldt altijd het WNT bezoldigingsmaximum van € 189.000.

WNT-VERANTWOORDING 2018

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Leidinggevende topfunctionaris	
Dienstbetrekking	Nee
Aanhef	De heer
Voorletters	J.
Tussenvoegsel	van der
Achternaam	Pluijm
Functievervulling in verslagjaar (2018)	
Functie(s)	Directeur
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,608
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	n.v.t.
Bezoldiging in verslagjaar (2018)	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	48.160
Beloningen betaalbaar op termijn	-
Subtotaal bezoldiging	48.160
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Totale bezoldiging	48.160
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	114.835
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens in vorig verslagjaar (2017)	
Dienstbetrekking	Nee
Functie(s)	Directeur
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,541
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	62.860
Beloningen betaalbaar op termijn	-
Totale bezoldiging	62.860
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	146.572
Toelichting	

Bij deze leidinggevende topfunctionaris is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

WNT-VERANTWOORDING 2018

Toezichhoudend topfunctionaris

De volgende toezichhoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichthouder				
Aanhef	De heer	De heer	De heer	De heer
Voorletters	A.	P.	C.	P.
Tussenvoegsel				
Achternaam	Hengeveld	Jansen	Vermeulen	Nouwens

Functie vervulling in verslagjaar (2018)				
Functie categorie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging in verslagjaar (2018)				
Bezoldiging	4.242	2.595	2.595	2.594
Subtotaal bezoldiging	4.242	2.595	2.595	2.594
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-	-
Totale bezoldiging	4.242	2.595	2.595	2.594
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering				
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	18.900
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens in vorig verslagjaar (2017)				
Functie categorie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	31-12	31-12
Bezoldiging in	4.242	2.595	2.595	1.895
Totale bezoldiging	4.242	2.595	2.595	1.895
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100

Toelichting	
Toezichthouder	
Aanhef	Mevrouw
Voorletters	L.
Tussenvoegsel	
Achternaam	Schalken

Functie vervulling in verslagjaar (2018)	
Functie categorie	Lid
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12

Bezoldiging in verslagjaar (2018)	
Bezoldiging	1.895
Subtotaal bezoldiging	1.895
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Totale bezoldiging	1.895
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.900
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.

Gegevens in vorig verslagjaar (2017)	
Functie categorie	Lid
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Bezoldiging in	1.895
Totale bezoldiging	1.895
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.100

Toelichting	
Bovenstaande toezichhoudende topfunctionarissen hebben geen uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2018 ontvangen.	

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Er zijn geen niet uit balans blijvende rechten die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijvende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m	Loop- tijd	Bedrag per maand	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
					verslag- jaar	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	totaal
			Mndn	€	€	€	€	€	€
1	St. ZML NO Brabant inz. Orthopedagoog	1-8-2016 onbepaald	onbep.	1.383	8.845	16.601	-	-	16.601
2	Juvans inz. Maatschappelijk werker	1-1-2019 31-8-2019	8	898	10.885	6.531	-	-	6.531
3	Resi Leufkens inz. secr. ondersteuning SWV	20-8-2018 5-7-2019	11	3.299	38.085	23.550	-	-	23.550
4	VRAAG! Ondenwijsinnovatie inz. E. Pullens	1-1-2019 30-6-2019	6	2.517	12.669	15.101	-	-	15.101
5	Penna Onderwijs Adviseurs inz. J. vd Pluijm	1-1-2019 31-12-2019	12	5.400	58.274	85.000	-	-	85.000
6	Slevers AVG-functionaris Nicole Slegers	1-1-2019 onbepaald	onbep.	-	-	-	-	-	-
7	De Kracht Marcel Heijne	1-12-2018 1-5-2019	5	2.590	-	12.950	-	-	12.950
8	8 Leerrijk!	1-11-2018 31-10-2028	120	813	1.625	9.750	48.750	37.375	95.875

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Kaatsheuvel, 22 mei 2019

Stichting Samenwerkingsverband PO LHA

De heer J. van de Pluijm
Directeur/Bestuurder

De heer A. Hengeveld
Voorzitter Raad van Toezicht

Stichting Samenwerkingsverband PO LHA
Statutaire adres   Kastanjestraat 4
Adres feitelijke activiteiten   Dodenauweg 2
Statutaire vestigingsplaats   5143 CZ Waalwijk
Feitelijke vestigingsplaats   5171 NG Kaatsheuvel

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena
Dodenaauweg 2
5171 NG KAATSHEUVEL

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena te KAATSHEUVEL gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2018;
- (2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 (j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 4 juni 2019
Wijs Accountants

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Kenmerk: 2019.0091.conv

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl